

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA UJU
POVERJENISTVO LJUBLJANA

dne 2. oktobra 1927.

V nedeljo, dne 2. oktobra 1927, se vrši seja širjega sosveta UJU — poverjenistvo Ljubljana ob 10. uri dopoldne v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev seje in poročilo poverjenika Andreja Skulja.
2. Poročilo funkcionarjev: a) tajnika; b) blagajnika.
3. Realizacija sklepov pokrajinske skupščine:
 - a) poslovanje okrajnih učiteljskih društev,
 - b) članstvo in zborovanja,
 - c) samoizobrazba,
 - d) šolska reforma,
 - e) izvenšolsko delo.
4. Poročilo o reviziji uradniškega zakona.
5. Učiteljske gospodarske organizacije.
6. Vprašanje kontraktualnega učiteljstva.
7. Predlogi in nasveti.

Opomba: Natančen kraj zborovanja objavimo v prihodnji številki. Predlogi in nasveti naj se pošljejo poverjenistvu najmanj tri dni pred zborovanjem.

UJU — POVER. LJUBLJANA,
dne 20. septembra 1927.

ANDREJ SKULJ,
poverjenik.

JOSIP KOBAL, RADO GRUM,
tajnik. blagajnik.

— Ukinjenje uredbe o učiteljskih disciplinarnih sodiščih za učitelje. Minister prosvete g. Ninko Perić je izdal odlok, s katerim ukinja uredbo o učiteljskih disciplinarnih sodiščih. Ta odločba je začasna, dokler se ne izvedejo korenite izpremembe te uredbe. Ukinjenje uredbe se je izvršilo na zahtevo učiteljskih organizacij. Do nove uredbe bodo veljala za učitelje v poedinah pokrajinah ona določila, ki so bila v veljavi pred zadnjo uredbo. — Minister prosvete je obljubil, da bo z novim finančnim zakonom predlagal ukinitve posebnih učiteljskih sodišč in da se učitelji podvržejo čim. zakonu tudi v disciplinskem pogledu.

— »Slovenskemu Narodu« se zdi, da imajo sreski šolski nadzorniki preveč oblasti. V zadevi krajevnih šolskih odborov piše: »Največjo oblast ima po tej uredbi, ki pač ne bi držala, sreski šolski nadzornik. Če je po njegovi sodbi vzdrževanje šole neredno, kaznuje sreski poglavar predsednika (župana) in blagajnika politične občine na predlog sreskega šolskega nadzornika z izgubo 10% njiju mesečne plače, v ponovnem primeru pa celo 20% na korist šolske blagajne. Sreski šolski nadzornik bo torej potom sreskega poglavarja globil župana in obč. (mest.) blagajnika ali knjigovodskega ravnatelja? — Če člani krajevnega šolskega odbora ne bi vršili dovolj dolžnosti, jih bo sreski šolski nadzornik potom sreskega poglavarja lahko kaznoval z globo vsakokrat s 50—150 Din, veliki župan pa še posebej na predlog svojega prosvetnega referenta vsakokrat z globo 150—500 Din. Kazni pa izroči krajevno policijsko (politično) oblastvo na zahtevo nadzornika v 15 dneh. Raslovedni smo, kdo se bo dal v krajevni šolski odbor voliti. Sedel bo najmanj pri 12 sejah na leto brezplačno, a bo lahko plačal vrsto glob od 50—500 Din. Dolej je šolski svet izrazil svoje predloge občinskemu svetu (odboru), ki je razpravljal o njih v šolskem odseku občinskega sveta in je sklepal o njih na javnih sejah občinski svet. In občinski svet je odobril tudi šolski proračun. Poslej bodo morali župani, občinski blagajniki, občinski sveti in odborniki šolskih odborov parirati sreskim šolskim nadzornikom, ako obvelja ta od 1. junija t. l. že uveljavljena uredba, ki je primerna le za — kako zanikarno vasio. Gotovo, da si slovenska mesta ne bodo dala vzeti avtonomije niti v področju šolstva.« — Tako piše »Slovenski Narod«. Mi pa pravimo, da imajo sreski šolski nadzorniki prav nikakih pravic, saj ne smejo nastavit niti suplenta v svojem srezu in ne odrediti nujne suplenature. Boriti se bo treba, da se pridobi nadzornikom vse prejšnje pravice nazaj ter se jih bo napravilo za samostojne predstojnike glede šolskih zadev ne pa, da se jim bo odvezlo še teh bore malo pravic, ki jim jih daje zadnja uredba. Nadzornik imej pri šolskih vprašanjih prvo odločilno besedo! To zahteva interes šole, ki se drugače gazi čisto od manj poklicanih faktorjev.

— Čudno postopanje. Neki veliki župan je sprejemal v večih krajih deputacije. Učiteljstvo je bilo uradno povabljen, da se udeleži sprejema. In tu se je na veliko (toda res nepotrebno!) začudenje opazilo skrajno osorno postopanje g. velikega župana napram učiteljem. Napravil je vtis, kakor da hoče učitelje, namenoma prezirati in poniževati. Vprašamo: Ali zasluži tako postopanje učitelj, ki je tudi v časih najhujših preganjanj ostal zvest svojemu slovenskemu narodu, ki je zanj žrtvoval vsako upanje na kako boljše službo, ki je bil preganjan, ki je krvavel in mnogo, rečem še enkrat mnogo več pretrpel in žrtvoval za svoj narod, kot vsa tista gospoda in politični priganjači, ki je pred njimi in pred narodnimi odpadniki bil poniževan slovenski

narodni učitelj. Bilo je to pred volitvami! Če tudi nisimo pristaši tiste stranke, od katere milosti živi mnog naš visok uradnik, vendar smo si v svesti našega dela za narod. Sicer pa ne rabimo pohval, če nas navdaja prijetna zavest, da smo v marsičem bolj zaslužni, kakor pa tisti, ki bi nas naj za te zasluge hvalili — pribiti smo hoteli le strankarstvo in pristranost.

Eden za druge.

— Nagrade učiteljem tajnikom krajevnih šolskih odborov. Prejeli smo sledeči dopis: V smislu člena 7. uredbe o krajevnih šolskih odborih smo primorani šolski upravitelji sprejeti tajniške posle, a v nagrado so nam obljubili brezplačno kurivo. Z brzojavko O. N. br. 55.464 so nam Prečanom to nagrado sedaj ukinili. Prosimo pojasnila v prihodnji številki »Tovariša« ali je s to brzojavko ukinjena za nas tudi dolžnost prevzeti tajniške posle, zlasti še, ker nam citirajo sreski poglavarji, da smo upravitelji za izvršitev tajniških poslov o sebi n. o. odgovorni. Naše mnenje je, za enako delo enake pravice in če nam ne priznajo kuriva, naj nas dotlej honorirajo v denarju. Tozadevno pojasnilo nujno rabimo pred sestavljanjem proračunov in sprejetjem službe. Če se sedaj ta zadeva ne uredi — bomo še dolgo sužnji režima, ker v Beogradu se jim za rešitev tega vprašanja ne bo mudilo. — Tajniku pripada nagrada v zmyslu člena 7. toč. s uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih.

— Iz šolskega življenja. Pride dimnikar k načelniku krajnega šolskega odbora ter zahteva plačilo za ometanje vseh peči in štedilnikov v šolskem poslopju. Pa pravi načelnik: »Za peči v razredih in pisarni bom že plačal, za peči in štedilnik v stanovanju šolskega voditelja pa naj plača upravitelj sam!« Govori modri dimnikar načelniku: Stanovanje šolskega voditelja je uradno stanovanje, ki mu je službeno odkazano. Ker pa je kuhinja bistven del tega stanovanja, mora plačati za peči in štedilnik krajni šolski svet, ne pa šolski vodja! In načelnik je plačal!

— Iz konjiškega okraja. Dne 18. septembra smo sprejeli tov. Maro Pleško v o k večnemu počitku. Dolgo vrsto let je bivala med nami; bila nam je mila tovarišica, v šoli otrokom ljubeča mati. Pa položila jo je na postelj kruta bolezen — nadležni dneji je trpela. Končno jo je odrešila smrt, čeprav je do zadnjega upala, da ozdravi. Ob njeni krsti so plakale njene bivše učenke, dekliški zbor ji je zapel z občutkom: »Gozdič je že zelen« in marsikatero oko se je orosilo, ko se je tov. I. Kržič, predsednik društva, v prisrčnih besedah poslovil od nje. Potem pa smo sprejeli drago pokojnico na njeni zadnji poti daleč izven trga, kjer so še pevec zapeli: »Nad zvezdami«. Avto se je s krsto, ki je bila bogato obložena z vencem in cvetjem, odpeljal dalje v Kranj. »Ena se Tebi je želja spočila, v zemlji domači, da truplo leži«.

— Maribor. Malo statistike. Na tukajšnjih osnovnih šolah je nameščenih 46 učiteljev in 24 učiteljic. Izmed učiteljic je 28 poročenih, 4 vdove in 14 neporočenih. Učiteljice so poročene: 11 z učitelji, 6 z drž. uradniki, 3 z upokojenci, 2 z odvetniki, 1 z zdravnikom, 1 z zasebnim uradnikom, 1 z oficijem, 1 s profesorjem, 1 z lekarnarjem in 1 s časnikarjem. Izmed neporočenih imata 2 čez 30 službenih let, 5 od 20—30 službenih let, 4 od 10—20 službenih let, 3 pod 10 službenih let. Učiteljic je 22 poročenih in 2 neporočene.

— Naročniki »Zvončeka«. ki naročajo za svoje učence po več izvodov, se morajo zavezati, da velja taka naročnina vsaj 3 mesece, ker mesečnih naročnikov nimamo več. List se ne bo pošiljal na naslov učenec, pač pa na naslov dotičnega tovariša (ice). — Uprava.

— Sestanek praktikov delovne šole pripravljata »Pedag. krožek« v Mariboru in »Odelek za reformo šole UJU« kot nadaljevanje dela započeta ob priliki letošnjega tečaja v Ljubljani. Sestanek se vrši ob priliki pokrajinske skupščine CMD 9. oktobra 1927 v Mariboru in bo združen z zanimivo razstavo delovnega poizkusnega razreda in zbiranja domoslovnega materiala. Tovariši in tovarišice, ki so v Ljubljani izrazile tozadevno željo, se že sedaj opozarjajo na to. Natančnejša navodila še slede v prihodnjih številkah.

— Izplačevanje zaostalih plač in ostalih terjatev iz partije 55 se vrši iz odobrenega kredita 4 milijone dinarjev in to samo za ostanke do leta 1924/25. — Ko bo odobren nov kredit, se bodo izplačevali tudi nadaljnji zaostanki.

— Enoletni telovadni tečaj je otvorilo ministrstvo prosvete z odlokom S. N. br. 26.294 z dne 30. avgusta, a na podlagi čl. 119. fin. zakona. V tečaj je sprejetih 7 učiteljic in 27 učiteljev, ki so dobili za leto 1927/28. dopust. 14. t. m. je bil zdravniški pregled. Tečaj se je začel takoj in se vrši v II. beograjski gimnaziji.

— Nova šola na Lepi nji. Prebivalci okolice Lepa njiva v srezu Gornjigrad so precej oddaljeni od sosednih šol. Ker je tudi pokrajina hribovita, so imeli otroci težavno pot do dosedanjih šol. Zato so si starši prizadevali osnovati v bližini šolo za svojo mladino. Po mnogih naporih in žrtvah ter s pomočjo krajevnega šolskega odbora in deloma z državno podporo so si zgradili lepo enorazrednico z lično šolsko sobo ter s stanovanjem za upravitelja šole, ki ima tudi precej zemljišča na razpolago. Blagoslovljenje te nove šole se je vršilo slovesno dne 8. septembra. Po cerkvenem obredu so se vršili primerni govori, ki jih je pričel predsednik krajnega šolskega odbora župan in oblastni poslanec Štrucelj. Za

njim je govoril upokojeni nadučitelj Prašnik o potrebi in koristi šole, šolski nadzornik Pulko o medsebojnem delovanju šole in doma, ravnatelj meščanske šole Hribnik o vzgoji otrok in nato je predsednik krajnega šolskega odbora izročil ključke novemu upravitelju A. Skubinu. S tem je bila znamenita slovesnost končana.

— Število državnih nameščenecv v Sloveniji. Po uradni statistiki je v Sloveniji 26.315 državnih uslužbencev, ki so razdeljeni po uradih in zavodih takole: Vrhovna državna uprava 6, ministrstvo financ 2242, agrarna reforma 27, narodno zdravje 1089, prosveta 4932, notranja dela 769, vere 868, trgovina in industrija 170, socialna politika 38, kmetijstvo in vode 215, ministrstvo pravde 971, javna dela 693, gozdovi in rudniki 103, pošta 2045, promet (železnica) 10.664, monopolna uprava 1162, poštne hranilnice 119, carinarnice 220. Od teh 26.315 državnih nameščenecv je v I. kategoriji 1282, v II. kategoriji 6134, v III. kategoriji 2103, zvančnikov je 6168, služiteljev 867, ostalih nameščenecv pa 9761.

— Šolam, ki uprizarjajo otroške igre. Za državne praznike je primerna igra »Trije bratje«, ki jo je odobril cenzurni svet pri velikem županu v Mariboru 2. maja 1925, št. 6 in za 17. december igra »Narod se poklanja svojemu vladarju«. Obe se dobita v rokopisu pri ravnatelju meščanske šole Jos. Goriška v Dol. Lendavi.

— Upravišništvo prekmurskega mladinskega lista »Slovenska Krajina« je te dni razposlalo prvo številko II. letnika. Prosimo vse cenjene gg. tovariše in tovarišice, predvsem pa gg. tov. šolske upravitelje, da ga naroče zase in za mladino svojih šol. Tovarišice ter šolska upraviteljstva, ki lista niso dobili ter ga žele naročiti, naj to sporoče upravi »Slov. Krajine« — Dol. Lendava — osnovna šola. Celoletna naročnina znaša samo 10 Din. Kdor naroči več nego 1 komad, plačuje lahko mesečno. List je mesečnik. Namen mu je širiti med prekmurskim prebivalstvom, čigar psiha se še dandanes ni mogla otresti spon preteklosti, ljubezen in spoštovanje do slovenskega jezika in Slovenstva ter vzbuditi v njem ponos in samozavest. Narodna zavest naj ga po 1000-letnem suženstvu zopet priklene na naš narod, čigar edina in resnična domovina je Jugoslavija sedanosti in bodočnosti, ko bodo vsi bratje — tudi Slovenci ob Krki in Rabi ter Beli Hrvatje — pod krovom ene strehe. Prepričani smo, da nas tovariši in tovarišice onkraj Mure v našem boju s tukajšnjo madžarsko iredento podpro moralno in gmotno ter nam priskočijo na pomoč z naročitvijo in širitvijo našega prekmurskega mladinskega lista, ki si bo osvojil v teku več let tudi duše staršev. List je torej eden izmed najboljših pripomočkov za hitrejšo narodno in duševno asimilacijo prebivalstva Slovenske Krajine. — Zato na pomoč! — L. P.

— Ministrstvo za prosveto je v smislu pravil o opravljanju državnega strokovnega izpita za prestop uradnikov ministrstva za prosveto iz pripravljanih skupin v pomožne skupine imenovalo za člane oblastne komisije v Ljubljani, in sicer: za predsednika dvornega svetnika dr. Josipa Ferjančiča, za člane pa vladne svetnike dr. Rudolfa Andrejko, Antona Mencingerja, Rajka Svetka in Vinka Borštnerja — vse v Ljubljani.

— Hospitiranje v meščanskih šolah. Prosvetni inspektor je izdal odlok, v katerem opozarja ravnateljstva, da hospitiranje v meščanskih šolah učencem sploh ni dovoljeno. Veljavni predpisi poznajo le redne učence in privatne, ki pa polagajo le izpite.

— Popravek. V zadnji številki članka »Učiteljska stalnost« druga kolona se mora glasiti »tja ne spadale in ne ne spale«.

— Opozorjamo na inserat nove izdaje knjige »Deška ročna dela« — Delovna šola, ki je v današnji številki.

Pokret učiteljic.

— Učiteljice za vodstvo gospodinjstvom kmetijskih tečajev. Z odlokom min. prosvete so pod O. N. br. 59.975 od 16. sept. 1927 pridružene na gospod. tečaje učiteljice:

1. S tem, da deluje kot upraviteljica, odnosno kot učiteljica na gospodinjstvi šoli »Mladika« v Ljubljani: Jerica Zemljakova, nadzornica za gospodinske šole v Sloveniji, kot upraviteljica: Jela Matkovičeva, učiteljica v Ljubljani, kot učiteljica.

2. S tem, da delujejo kot učiteljice v gospodinskih tečajih v Sloveniji: Minka Odlasek, učiteljica v Kamniku, Helena Černe, učiteljica v Moravčah, Slavka Rogl, učiteljica v Boštanju, Viljemina Benigar, učiteljica v Šmarju, Franja Sušnik, učiteljica v Brežicah.

3. Da se pripravljajo za učiteljice gospodinskih šol: Jožica Budinek, učiteljica v Mariboru, Zofija Gaberjevič, učiteljica pri Sv. Marku pri Ptuj, Albina Traven, učiteljica v Zagorju ob Savi, Leopoldina Zupančič, učiteljica v Loškem potoku, Marija Bartol, učiteljica v Mariji Snežni, Anica Peršič, učiteljica na Viču.

Za šolsko leto 1927/28: Antonija Kolarič, učiteljica v Ptuj, Justina Hiti, učiteljica v Ljubljani, Vera Mohorič, učiteljica pri Sv. Juriju pri Grosupljem, Ottilija Zemljak, učiteljica v Toplicah pri Novem mestu. Vsem je dovoljen dopust s polnimi službenimi priložnostmi.

Osebnne zadeve.

— Napredovanje. V 3. grupo II. kategorije: Josip Zabkar, Ivan Kavčič, Drago Vidmar, Vinko Rupret, Albin Plehan, Elvira Dolinar, Marija Bartol, Roza Kršič-Progar, Mirko Cujnik. V 4. grupo II. kategorije: Stanko Medved, Alojzij Cotman, Franc Zeleznik, Fran Vidic, Mercedis Globočnik, Antonija Mally, Marija Gangl, Martin Mikulič, Marija Fister, Marija Dovjak.

— Učiteljska imenovanja. Imenovani so učiteljski abiturijenti(nje): v Dolini, okraj Dol. Lendava, za učitelja K. Škerget; v Dobrovniku, okraj Dol. Lendava, za učitelja Deneš Hari; v Marenbergu, okraj Dravograd, za učitelja Stanko Horvat; v Čadramu, okraj Konjice, za učitelja Maks Pirnik; v Serdici, okraj Murska Sobota, za učitelja Jožef Uran; v Gornji Ponikvi, okraj Celje, za učiteljico Ivana Gabrejna; v Mali Poljani, okraj Dol. Lendava, za učiteljico Franja Šušteršič; v Negovi, okraj Ljutomer, za učiteljico Antonija Božič; v Tišini, okraj Murska Sobota, za učiteljico Ottilija Rus; v Zavrču, okraj Ptuj, za učiteljico Anica Novak; v Gornji Radgoni za učiteljico Marija Krč; v Sladkem vrhu za učiteljico Elvira Zlindra; v Pečicah, okraj Šmarje, za učiteljico Antonija Kunčič. Nastop službe takoj in ni treba čakati na dekret.

Obrotno in trgovsko
nadaljevalno šolstvo

VABILO

na ustanovni občni zbor »Društva učiteljev obrtno-nadaljevalnih šol za ljubljansko oblast«, ki se vrši dne 29. septembra 1927 (četrtek) ob 3. uri popoldne na I. deški drž. osnovni šoli v Ljubljani (Ledina) po sledečem s p o r e d u:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Sprejem društvenih pravil.
3. Sprejem društvenih članov.
4. Volitev odbora.

Na ta ustanovni občni zbor so povabljeni vsi učitelji in učiteljice, ki poučujejo na obrtno-nadaljevalnih šolah ljubljanske oblasti, v zmyslu društvenih pravil čl. 1.

Za pripravljalni odbor:

Josip Ambrožič l. r. Janko Polák l. r.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI SREZ bo imelo svoj redni občni zbor v torek 11. oktobra 1927 ob 8.10. uri dopoldne na deški osnovni šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajničarke, d) rač. preglednikov, e) prosv. odseka, f) razsodišča. 2. Proračun in določitev članarine za poslovno leto 1927/28. 3. Volitev: a) novega odbora, b) rač. preglednikov, c) razsodišča, d) prosvetnega odseka. 4. Poročilo delegata s pokrajinske skupščine v Kranju. 5. Predlogi in nasveti, Tovariši, tovarišice! Udeležite se polnoštevilno rednega občnega zbora, ker le na ta način je možno jasno in odločno zastopati naše stanovske interese! Tajnik.

— KRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 8. oktobra ob poludeveti uri v Šmartnem pri Kranju. Vzpored: 1. Poročila društvenih funkcionarjev in proračun. 2. Volitve odbora. 3. Naša razstava z ozirom na smotre rokotvorne pouka, poročila gđ. Ferjančičeva. 4. O volitvah v ocenjevalno komisijo — poročila gđ. Bizjakova. 5. O državni skupščini — poročila gđ. Urbančičeva. 6. O seji širjega sosveta — poročila predsednika. 7. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem vpsolati društvenemu predsedniku. 8. Slučajnosti. Želimo točnosti in polnoštevilnosti. Zaostalo članarino je do zborovanja poravnati. Desetmesečna članarina je znašala 17 Din, za poročene učiteljice 10.2 Din. — Jos. Lapajne, preds.

— KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 24. septembra 1927 ob 10. uri na Bučah. Vzpored: 1. Čitanje zapisnika. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini. 4. Poročilo o učiteljskem izobraževalnem tečaju. 5. Fonomimika in v zvezi s to praktični nastop v elementarnem razredu. Poroča tov. Humar. 6. Slučajnosti. Radi obeda se je zglasti z dopisnico pri tov. Humarju, upravitelju v Bučah. Udeležba obvezna. Odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ ima svoj redni občni zbor dne 8. oktobra t. l. v Kočevju po prihodu jutranjega vlaka na osnovni šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Volitve. 4. Poročila o skupščinah. 5. Samoizobraževalni krožki, snov v prihodnjem letu. 6. Samostojni predlogi. 7. Slučajnosti.

— KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. oktobra ob 8.10. uri v Kamniku. Dnevni red: 1. Poročila o pokrajinski in državni skupščini in o samoizobraževalnem tečaju. 2. Krožki. — Ivo Hrovat, t. č. tajnik.

— SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, dne 8. oktobra v Slov. Bistrici ob 10. uri dopoldne po sledečem vzporedju: Dopisi in pogovor o njih, poročilo o izobraževalnem tečaju v Ljubljani in poročilo o seji širjega sosveta, slučajnosti. — Novi tovariši v okraju, vsi na zborovanje, da se spoznamo! — R.